

אבדן ושכול הקשור למלחמה והשלכות על בריאות הנפש בקרב צעירים וצעירות בישראל

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
جامعة بن غوريون في النقب
Ben-Gurion University of the Negev

ד"ר סתיו שפירא¹, ד"ר אגת סולד¹ ופרופ' תהילה רפאלי²

¹ בי"ס לבריאות הציבור, הפקולטה למדעי הבריאות, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
² המחלקה לעבודה סוציאלית ע"ש שפיצר, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

רקע

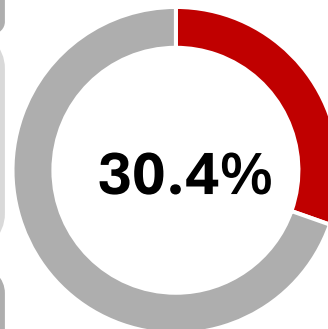
- המלחמה המתמשכת מאז מתקפת ה-7 באוקטובר חשפה אוכלוסיות אזרחיות רבות לאובדן פתאומי ואלים
- צעירים וצעירות מצויים בשלב התפתחותי רגיש המעצב מסלולי חיים בתחומי השכלה, תעסוקה וקשרים חברתיים, ולכן הם עשויים להיות פגיעים במיוחד להשלכות של אובדן ושכול
- למרות זאת, ההשלכות הנפשיות של אובדן הקשור למלחמה בקרב צעירים לא נחקרו במידה מספקת

מטרת המחקר

לבחון את הקשר בין אובדן הקשור למלחמה לבין תוצאי בריאות הנפש בקרב צעירים וצעירות במהלך המלחמה המתמשכת בישראל

ממצאים

כמעט שליש מהמשתתפים דיווחו על חוויות אבדן ושכול הקשורה ישירות לאירועי המלחמה

אובדן הקשור למלחמה

נמצא קשור לרמות גבוהות יותר של:

תסמיני דחק פוסט-טראומטי ($B=5.14, 95\%CI\ 3.07-7.22$)

תסמיני דיכאון ($B=0.28, 95\%CI\ 0.04-0.52$)

ולרמות נמוכות יותר של **רווחה נפשית** ($B=-0.57, 95\%CI\ -1.13\ -0.01$)

נמצא קשור לתסמיני דיכאון בלבד ($B=0.63, 95\%CI\ 0.20-1.07$)

אובדן שאינו קשור למלחמה

48.9% מאלו שחוו אובדן הקשור למלחמה דיווחו כי הם מקבלים טיפול במסגרת שירותי בריאות הנפש ושיעור זה היה אף גבוה יותר (**60.9%**) בקרב צעירים וצעירות שחוו אבדן כפול

גורמי סיכון וגורמי חוסן

- חוסן אישי
- תמיכה חברתית
- נמצאו כגורמים מגנים המסייעים בשמירה על בריאות נפשית

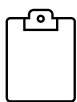
- מצוקה כלכלית הקשורה למלחמה
- חשיפה לתכנים קשים במדיה
- מצב בריאותי ירוד ושימוש בסמים ו/או אלכוהול
- נמצאו ככקשורים באופן מובהק לתוצאות שליליות בתחום בריאות הנפש

דיון ומסקנות

הממצאים מדגישים כי אובדן הקשור למלחמה מהווה גורם סיכון משמעותי לבריאות נפשית בקרב צעירים וצעירות בישראל

המלצות לפעולה

- שילוב הערכה שיטתית של חשיפה לאובדן במסגרת שירותי בריאות הנפש
- טיפול מותאם: אימוץ גישות טיפול רגישות לאבל טראומטי. פיתוח התערבויות מוקדמות להתמודדות עם מנגנוני פיצויי שליליים כגון שימוש בחומרים אסורים
- יצירת מעטפת מערכתית באמצעות חיזוק החוסן האישי ורשתות תמיכה חברתית
- הפחתת חסמי נגישות לטיפול נפשי בקרב צעירים וצעירות

מאמרים נוספים שפורסמו ממחקר זה (ניתן לסרוק את ה QR code כדי להגיע ישירות למאמר)

Shapira, S., Sold, A., & Refaeli, T. (2025). The interplay of personal and collective resilience and mental health during prolonged conflict: Insights from young adults in Israel. *Stress and Health*, 41(3), e70047.

Refaeli, T., Sold, A., & Shapira, S. (2026). Mental distress and depression among Israeli young adults in the aftermath of October 7th: The role of resilience and coping. *American Journal of Orthopsychiatry*.

ליצירת קשר:

stavshap@bgu.ac.il